

Rapport aanvullend ecologisch onderzoek

Schelfhorstdwarsweg | Almelo

Status van het

document:

Definitief

Datum: 18-06-2025

Sweco Nederland B.V.

Onderwerp

Projectnummer

Klant

Auteur

Controleur

Datum

Documentreferentie

Handelsregister 30129769

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

51027485-002

Gemeente Almelo

Floris Baas

Michiel Tangerman

18-06-2025

51027485-002

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Gebiedsbeschrijving	5
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	5
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	6
2.3	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	6
3	Resultaten voorgaand onderzoek	7
4	Onderzoeksmethodiek	9
5	Onderzoeksresultaten	10
6	Toetsing aan wet- en regelgeving	11
7	Conclusies en aanbevelingen	12
Bijlage		
Bronnen		13
Verklarende woordenlijst		14

1 Inleiding

Sweco heeft van Gemeente Almelo opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Schelfhorstdwarsweg te Almelo.

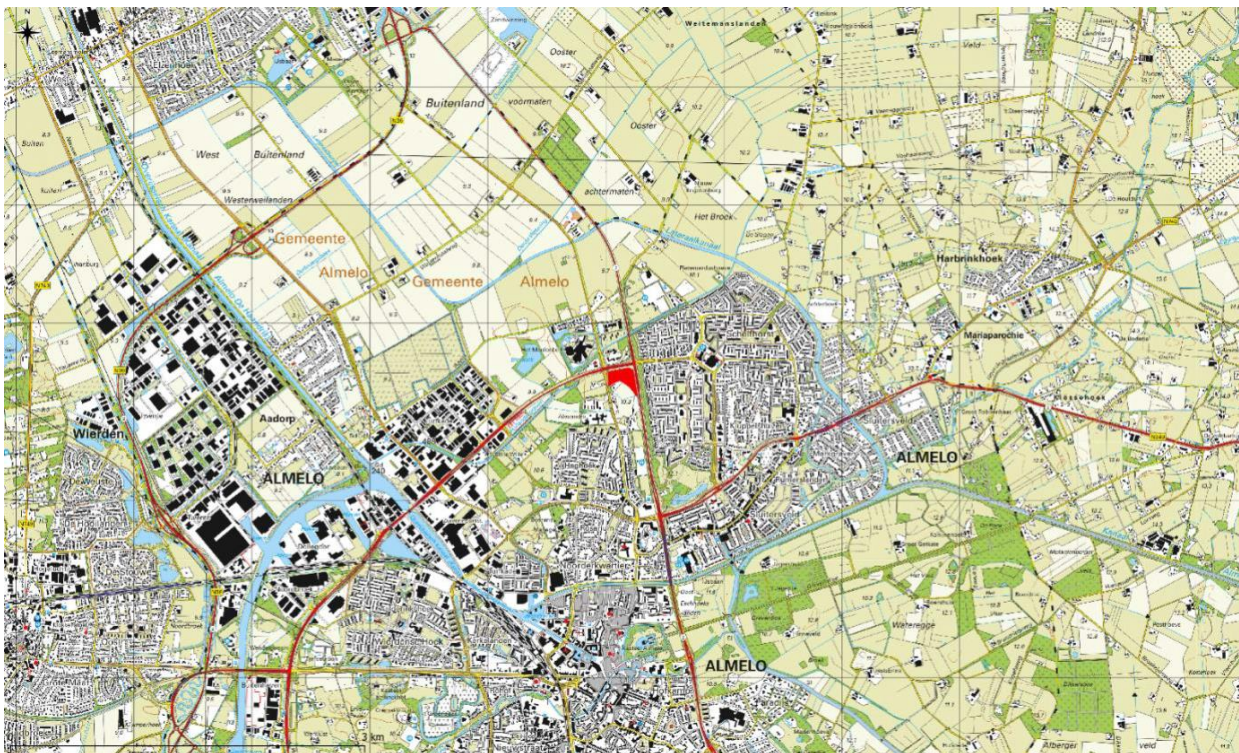
Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan natuurwaarden die Sweco in december 2024 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 51027485-001).

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 3,1$ ha) ligt aan de Schelfhorstdwarsweg te Almelo. In figuur 2.1 is de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie bestaat uit een combinatie van meerdere percelen met bomenlanen, kleinschalige agrarische velden en een woonpand met tuin. De tuin bestaat voor een groot gedeelte uit intensief beheerd gazon en gecultiveerde planten, tevens bevindt zich een oude schuur in de tuin en een pergola. De tuin is omgeven door bosschage waarin enig reliëf aanwezig is. De meeste graslanden zijn gescheiden door sloten, ook worden andere percelen gescheiden door dichtgegroeide bramenstruiken.

De onderzoekslocatie is gelegen aan de Noordelijke grens van het stedelijk gebied van Almelo, de locatie wordt dan ook omringd door stedelijk gebied. Ten noorden en oosten wordt de onderzoekslocatie begrensd door de N349. Ten westen vormt de Vriezenveenseweg de grens. Verder richting het noorden zijn enkele panden gevestigd met daarachter agrarische velden. Ten oosten, achter de N349 is de woonwijk en winkelcentrum Schelfhorst gelegen. In het zuidwesten is de woonwijk Haghoek gevestigd die uitmondt in het centrum van Almelo.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens het gebied in te richten ten behoeve van de bouw van tijdelijke woningen met daarbij parkeerterreinen. De Schelfhorstdwarsweg wordt daarnaast verbreedt en verlengt voor langzaam verkeer. Daarnaast worden nieuwe fietspaden gerealiseerd bestaand uit halfverharding. Tenslotte worden aan de noordelijke zijde geluiddempende grondwallen geplaatst en langs de oostelijke zijde wordt een moestuin en groene tuin aangelegd. Het reeds aanwezige woonpand en de tuin worden heringericht voor kantoorruimte en leslokalen. Deze herinrichting van het gebouw zal veelal binnenwands plaatsvinden. Op het moment van schrijven is het onduidelijk of ook de buitenzijde aangepast gaat worden. De exacte herinrichting van de tuin staat tot op heden nog niet vast. Volgens de huidige plannen zou er in de tuin geen groen verwijderd worden. Wel worden op het terrein extra bomen geplant.

2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkelingsplannen dient de onderzoekslocatie bouwrijp gemaakt te worden. Hier worden namelijk tijdelijke woningen gerealiseerd. Tevens wordt het gebouw dat aanwezig is op de onderzoekslocatie verbouwd. De aanvoerwegen naar de locatie zullen veelvuldig gebruikt gaan worden door bouwverkeer, gezien de schaal van de planvoornemens. Tenslotte dient voor de te planten bomen rekening gehouden te worden met de exacte plaatsing. Dit om toekomstige problemen met bijvoorbeeld op komende wortels te voorkomen.

3 Resultaten voorgaand onderzoek

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Omgevingswet er op sommige punten meer informatie is benodigd. Onderliggend rapport heeft enkel betrekking op de onderzoeken gericht op de steenuil en kerkuil. De overige soorten worden verder buiten beschouwing gelaten.

Huismus en gierzwaluw

De bebouwing op de onderzoekslocatie biedt geschikte nestgelegenheden voor de huismus en gierzwaluw. Indien de deze nestgelegenheden worden aangetast, hetgeen met de huidige plannen niet duidelijk is, is vooraf een aanvullend onderzoek naar deze soorten noodzakelijk.

Steenuil en kerkuil

De onderzoekslocatie biedt mogelijk leefgebied en nestlocatie voor de steenuil en kerkuil. Een aanvullend onderzoek naar deze soorten wordt noodzakelijk geacht. Indien er op de onderzoekslocatie vaste rust- of voortplantingsplaatsen van een van deze soorten aanwezig zijn, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot overtreding van de Omgevingswet. Op basis van het aanvullend onderzoek zal moeten worden vastgesteld of een vergunning nodig blijkt.

Ransuil, sperwer, torenvalk en bosuil

Voor de jaarrond beschermde nesten in de buurt van de onderzoekslocatie geldt dat, indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen gestart worden, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten, mits deze nesten onaangetast blijven. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot eind

augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Bij het eventueel verwijderen van de groenelementen dient het snoeiafval ook buiten het broedseizoen te worden verwijderd. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot eind augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Vleermuizen

De te renoveren bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Indien de bebouwing gesloopt of dusdanig aangetast wordt dat de ruimtes onbereikbaar worden, is een aanvullend onderzoek naar de gebouwbewonende vleermuizen noodzakelijk. De bomen op de onderzoekslocatie zijn in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Volgens de huidige plannen zullen geen bomen gekapt worden. Indien deze wel gekapt worden is een aanvullend onderzoek naar boombewonende vleermuizen noodzakelijk.

Marterachtigen

De ruigtes, bebouwing en rommelhoeken op de onderzoekslocatie vormen geschikt leefgebied voor marterachtigen (steenmarter, boommarter, bunzing, hermelijn en wezel). Indien de vegetatie, bebouwing of rommelhoeken worden verwijderd, is een aanvullend onderzoek naar deze soorten noodzakelijk.

Egel

De ruigte en rommelhoeken op de onderzoekslocatie vormen geschikt leefgebied voor de egel. Indien de vegetatie of rommelhoeken worden verwijderd, is een activiteitenplan en vergunningaanvraag voor de egel noodzakelijk.

Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Ten aanzien van algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën geldt dat de werkzaamheden in één richting en niet richting de hoeken plaats horen te vinden. Eventueel vluchtende dieren dienen de ruimte te krijgen om te vluchten. Bij het eventueel verwijderen van groen materialen als bladeren, ruigte en andere groenmaterialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden zorgvuldig dient te gebeuren. Dit dient buiten de gevoelige periode van voortplanting en winterrust te gebeuren (d.w.z. september-november).

Invasieve exoten

De opkomende stek van de Aziatische duizendknoop binnen de onderzoekslocatie dient zorgvuldig te worden verwijderd. Indien dit niet wordt gedaan, dient gegarandeerd te worden dat de planten zich niet middels de werkzaamheden zullen verspreiden.

Overige soorten

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Omgevingswet wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

4 Onderzoeksmethodiek

In het kader van het onderzoek naar de steenuil en kerkuil zijn er in de periode van half februari tot half april drie veldbezoeken uitgevoerd. Voor de steenuil werd gebruik gemaakt van geluidsnabootsing. Tijdens deze veldbezoeken is zowel het aanbod als de kwaliteit van de foerageergebieden in de nabijheid van de onderzoekslocatie geanalyseerd. Daarnaast is eenmalig voor de start van het avondbezoek het plangebied doorgelopen om te zoeken naar sporen en nestplekken.

De toegepaste inventarisatiemethode is in overeenstemming met de richtlijnen die zijn opgesteld door het Steenuilenoverleg Nederland (STONE) en het inventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2023). Het onderzoek naar de kerkuil is uitgevoerd conform het kennisdocument kerkuil (BIJ12, 2017). Daarnaast is voor de kerkuil navraag gedaan bij lokale kerkuil vrijwilligers (Stichting Kerkuilwerkgroep Nederland) om een beeld te krijgen van de aanwezige territoria op en in de omgeving van de onderzoekslocatie.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek bestaat uit diverse veldbezoeken. Onderstaande tabel bevat een globale planning van de uitgevoerde veldbezoeken weer.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van kerkuil en steenuil over het algemeen gunstig. Tijdens het veldbezoek van 11 maart was het zwaarbewolkt, echter was het deze avond wel droog, de rest van de avonden waren de weersomstandigheden ook positief en was het onbewolkt en droog. De windsnelheid was tijdens alle veldbezoeken 2Bft.

Tabel 4.1 Omstandigheden nadere onderzoeken vleermuizen.

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
11-03-2025	18:51 - 20:59	5 °C	Droog, zwaarbewolkt, windkracht 2Bft.
24-03-2025	19:25 - 22:01	10 °C	Onbewolkt, Windkracht 2 Bft.
11-04-2025	21:03 - 23:15	13 °C	Onbewolkt, Windkracht 2Bft.

5 Onderzoeksresultaten

Steenuil en kerkuil

De veldbezoeken zijn uitgevoerd in de periode maart tot en met april. De weersomstandigheden waren gedurende deze bezoeken gunstig voor steenuil en kerkuil. Tijdens de veldbezoeken zijn er geen steenuilen, kerkuilen, of sporen van deze vogels waargenomen op de onderzoekslocatie en in de directe omgeving. Er is ook gelet op mogelijke baltsroep van de steenuil, maar deze is niet waargenomen op de onderzoekslocatie of in de directe omgeving. Op basis van de gedane onderzoeksinspanning kan de aanwezigheid van broedgevallen van de steenuil of kerkuil op de onderzoekslocatie worden uitgesloten. Verdere vervolgstappen zijn daarom niet nodig.

6 Toetsing aan wet- en regelgeving

Steenuil en kerkuil

Uit het verrichte onderzoek is gebleken dat er geen steenuilen en kerkuilen aanwezig zijn op de onderzoekslocatie en in de directe omgeving. Daarom leiden de voorgenomen werkzaamheden niet tot schadelijke handelingen die vergunningsplichtig zijn met betrekking tot de steenuil en kerkuil. De werkzaamheden kunnen zonder verstoring, beschadiging of vernieling van vaste rust- of voortplantingsplaatsen van steenuilen of kerkuilen worden uitgevoerd. Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig bij de uitvoering van de werkzaamheden.

7 Conclusies en aanbevelingen

Sweco heeft in opdracht van Gemeente Almelo een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de steenuil en kerkuil. Dit onderzoek vond plaats aan de Schelfhorstdwarsweg in Almelo.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens een aantal woningen in te richten voor tijdelijke bewoning. Daarbij wordt een parkeerterrein aangelegd en de Schelfhorstdwarsweg wordt verbreedt en verlengt voor langzaam verkeer. Tevens wordt een fietspad gerealiseerd bestaand uit halfverharding. Tenslotte worden nieuwe geluidsschermen geplaatst.

Resultaten

Uit het verrichte onderzoek is gebleken dat er geen steenuilen en kerkuilen aanwezig zijn op de onderzoekslocatie en in de directe omgeving. Daarom leiden de voorgenomen werkzaamheden niet tot schadelijke handelingen die vergunningsplichtig zijn met betrekking tot de steenuil en kerkuil

Conclusie

Omdat de planvoornemens zoals deze nu zijn uitgewerkt geen invloed heeft op mogelijk beschermde functies kan gesproken worden van geen overtreding van de Omgevingswet. Echter wanneer de plannen toch betrekking mogen hebben op bijvoorbeeld het pand of het struweel dat aanwezig is op de onderzoekslocatie, dan zijn meerdere aanvullende onderzoeken benodigd (zie hoofdstuk 3).

Bijlage

Bronnen

BIJ12 (2017). Kennisdocument kerkuil. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/kennisdocument-kerkuil/>

BIJ12 (2017b). Kennisdocument steenuil. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/kennisdocument-steenuil/>

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2023) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie nov 2023. <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen/protocollen-vis-amfibie-reptiel-vogel>

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een vergunningssaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart 1 september.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageergebied

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamkolonie

De kraamkolonie bestaat uit alle vruchtbare vrouwtjes binnen een kolonie vleermuizen een kraamkolonie bestaat uit meerdere kraamgroepen.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Omgevingsvergunning

Het onderdeel soortbescherming onder de Omgevingswet heeft als om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Omgevingswet een aantal schadelijke handelingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een omgevingsvergunning benodigd zijn. Een omgevingsvergunning is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Omgevingswet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Omgevingswet significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast. Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Omgevingswet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.